

Resclosa i canal de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: La resclosa i l'inici del canal es situen uns 180 metres al nord de la fàbrica.

Coordenades:

Latitud: 42.02507
Longitud: 1.88484
UTM Est (X): 407681
UTM Nord (Y): 4653161

Classificació

Número de fitxa 08092 - 71
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 7733303DG0573S0001AT

Fitxes associades:

[Colònia de Cal Bassacs](#)

[Fàbrica de Cal Bassacs](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dl., 11/12/2017 - 01:00

Descripció

La resclosa i l'inici del canal de la fàbrica de Cal Bassacs es situa pocs metres riu amunt des de l'entrada del canal a la fàbrica, es tracta d'una resclosa de planta corbada especialment per la meitat de llevant tot desenvolupant-se més recte vers ponent, adoptant la forma del canal i facilitant la conducció de les aigües. La resclosa està feta de grans blocs de pedra, amb la cara sud del mur força vertical. A l'inici del canal hi ha un petit edifici que acull la maquinària de control de la comporta de pas de l'aigua; es tracta d'una estructura de planta rectangular amb coberta a quatre vessants de teula àrab, disposa de diverses obertures, a la façana que obra al canal una que ocupa quasi tota l'amplada a fi de veure bé la circulació de l'aigua pel canal, les obertures i angles estan emmarcats per unes faixes formades per maó massís, el conjunt té la superfície pintada. El canal disposa d'algunes comportes de desguàs. Un cop creua la fàbrica el canal té continuïtat XXX metres aproximadament fins a retornar totalment les aigües al riu. Tot i que també disposa d'una resclosa a l'alçada de la fàbrica, punt habitual de desguàs.

Observacions:

Les empreses que gestionaven les fàbriques de Cal Bassacs, dels Alsina i els Viladomiu van forçar les peticions d'aprofitament hidràulic, tot sol·licitant ampliacions de concessió a fi de quedar-se amb el màxim de sostre hidràulic possible, en concret, per tal d'aprofitar el tram de riu entre Cal Bassacs i Viladomiu Vell. Les peticions es va resoldre amb la concessió de l'augment de la presa sol·licitat per Viladomiu Vell i la negativa de més concessions del tram sol·licitat per els altres empresaris.

Cal Bassacs està inclòs en el "Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat"; el municipi de Gironella està comprès dins el Pla juntament els d'Avià, Balsareny, Berga, Casserres, Gaià, Navàs, Olvan i Puig-reig (DOGC núm. 4940 publicat el 03/08/2007).

Història

L'octubre del 1861 l'empresa "Juan Teixidó y Cia", presentà el projecte de Josep M. Folch Brosa per la construcció de dues petites fàbriques aprofitant la mateixa presa (a toca del pont de Sant Marc), amb una alçada de presa sobre el nivell de l'aigua de 1,57 metres i un salt brut de 4,17 m. L'abril del 1863 aconseguí la concessió del Govern Civil. A finals del 1868, es presentar el projecte realitzat per Joan Camps Prats, mestre d'obres, per la construcció d'una nova fàbrica a la mateixa zona; amb la respectiva petició d'augment de concessió d'aprofitament hidràulic. La concessió s'aconseguí el juliol del 1869, passant a tenir una alçada de presa de 2 metres, un salt brut de 6,32 m., amb un cabal de 4.233 l/seg., per una potència de 250 CV, per a una turbina Fontaine. El projecte era per 20.000 fusos, 400 telers mecànics i 2 moles de molí fariner. El 1874 es sol·licitar un nou aprofitament per prolongar el canal de desguàs, petició que coincidiria amb una petició de Ramon Alsina Postius, propietari de Cal Metre, per l'aprofitament de les aigües entre Cal Bassacs i Viladomiu Vell. Inicialment la sentència va ser favorable al Sr. Alsina, però finalment es va resoldre a favor de Viladomiu Vell, qui també va sol·licitar una millora de la presa.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Gironella: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.

- SERRA, R.; CASALS, L. (fotografies) (2000): Colònies Tèxtils de Catalunya. Barcelona: Angle Editorial i Caixa de Manresa.
- SERRA, R. (2013): "Els orígens de la industrialització tèxtil de Gironella: Cal Metre, Cal Bassacs, Viladomiu Vell i Viladomiu Nou". L'Erol, núm. 118, pàg. 21-30.
- VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

